

NORDLANDSFORSKNING
NORDLAND RESEARCH INSTITUTE

Strukturutfordringer for landbruket i nord

Tone Magnussen, 25.01.2017

Bakgrunn:

- Initiativ frå Landbruksrådgivinga i Lofoten. Strukturutfordringar i landbruket: aktive bønder har behov for meir jord, vanskelig å få leigd/kjøpt jord
- Bærekraftig ressursforvaltning føreset at også landbruket sine arealressursar blir utnytta effektivt

Å stille spørsmålet annleis

- Innovativ arealforvaltning (RFF)
- Fokus på jordeigarar og bønder
- Prøve ut nye arbeidsformer i arealforvaltning, gjennom å bringe saman arbeidsformer frå ulike delar av offentlig sektor

Å eige jord

Landbrukseigedom ute av bruk:
mellom bustadhus og gard

Å eige jord gjev ansvar

Motivasjon for å leige ut jord: ønske
om å halde jord i hevd, bidra til at
aktive bønder får tilstrekkelig jord,
opprethalde relasjonar

Ein heilt vanlig arealkonflikt

- Bonde og grunneigarar tar kontakt med kommune og Landbruksrådgiving: problem med gjerder og ferist gjer at sauer kjem inn på privat eigedom
- Landbruksrådgivinga og kommunen inviterer grunneigarar til møte
- Agenda: orientere om ordningar for gjerder, vilkår for å gjere bruk av ordninga

- 19 personar møtte fram
- Friske diskusjonar
- I etterkant: referat frå Landbruksrådgivinga skapte reaksjonar
- 4 grunneigarar sendte brev på 11 sider med merknader

Kva gjekk galt?

- «På møtet klargjorde du ikke hvilken rolle du har i denne saken. Vi ser imidlertid at du i denne saken opptrer som advokat for (bonden) og ensidig legger til grunn hans påstander som fakta i saka»
- Saka dreiar seg om **meir enn gjerde og ferist**: brevet trekk fram leige av areal, relasjonar, naboskap og tillit

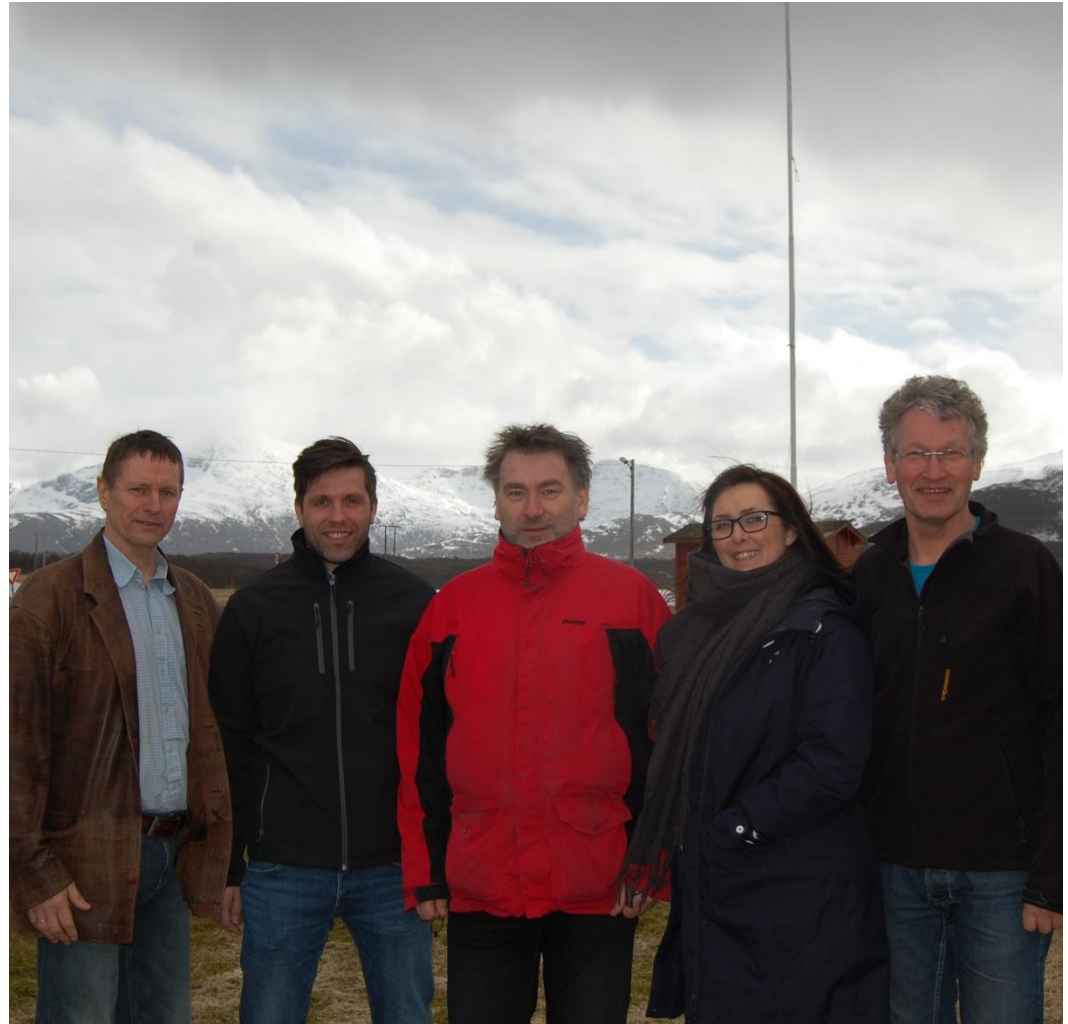

Innovasjon i praksis

Presentere nye arbeidsformer basert på Konfliktrådet sin metodikk for jordeigarar og bønder

Felles møte Konfliktråd, Landbruksrådgiving, kommune og bønder

Individuell kontakt med bønder og jordeigarar på telefon. Konfliktrådet ansvarlig.

Tilrettelagte møte – «Konfliktrådsmetoden»

- Forhåndssamtale
- Upartiske meklarerar
- Konstruktiv dialog
- Partane sitt ansvar å finne løysing
- Faglige rådgivarar kan delta

Alternativ tilnærming i praksis

- Ringer bønder og jordeigarar
- Presenterer prosjekt og arbeidsform
- Spør: leigeforholdet ditt – er det nokre behov knytt til det? (informasjon, kontrakt, krysskjøring mm)
- Er tilrettelagt møte mellom bonde og jordeigar noko for deg?

Svar frå bønder og jordeigarar

- Variasjon når det gjeld muntlig/skriftlig kontakt
- Mange ser behov for formalisering
- Opptatte av «å trø forsiktig»
- Ønsker sjølv å ta initiativ i forhold til annan part
- Aktuelt med bistand frå Konfliktrådet seinare i prosess
- Ukjent terreng for mange: behov for informasjon, for avklaringar av rettar og plikter, korleis kan ein kontrakt utformast?

Modell for tilrettelagt møte om jord

- Legge til rette for dialog før konflikt oppstår
- Konfliktrådet: samtale på førehand med kvar av partane: klarlegge utfordringar og målsetjing med møte
- Tilrettelagt møte leia av meklar
- Til stades: meklar, partar med støttepersonar, evt. fagpersonar
- Ved behov: fagpersonar som avklarar faglige spørsmål, t.d. juridiske

LANDFRAG 2017-2020

- Årsakar, konsekvensar , målemetodar og mulige løysingar
- Bygdeforsking, NIBIO, Nordlandsforsking , fylke , faglag og samvirkeorganisasjonar
- Forskingsmidler over Jordbruksavtalen

